

NOT: Görevden uzaklaştırılan personel yıllık izin, emeklilik talebi ile görevden uzaklaştırma nedeni 1/3 kesinti yapılan aylığın içeriğinde hangi kalemlerin olduğu ve sosyal denge tazminatı hakkında

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı: E-53773008-622.02-8026695

24/11/2023

Konu: Görüş (Görevden Uzaklaştırma Sonrası
Verilecek Maaş Kesintisi ve Diğer Mali Haklar)

..... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi: ..... tarihli ve ..... sayılı yazınız.

Başkanlığınız personelinin hakkında yürütülmekte olan çeşitli yargılamalardan dolayı görevden uzaklaştırma tedbirinin uygulandığını, ancak söz konusu personelin tedbir kararı devam etmesine rağmen emeklilik ile yıllık izin talebinde bulunduğu, ayrıca kesilen maaşın 1/3'lik kısmı ile sosyal denge tazminatının tarafını ödenmesini talep ettiğinden bahisle yapılacak işlemler hususunda görüş talep edilen ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

"Görevden uzaklaştırma" başlıklı 137 nci maddesinde, "*Görevden uzaklaştırma, Devlet kamu hizmetlerinin gerektirdiği hallerde, görevi başında kalmasında sakınca görülecek Devlet memurları hakkında alınan ihtiyati bir tedbirdir.*

Görevden uzaklaştırma tedbiri, soruşturmanın herhangi bir safhasında da alınabilir." hükmü,

"Ceza kovuşturması sırasında görevden uzaklaştırma" başlıklı 140 ıncı maddesinde, "*Haklarında mahkemelerce cezai kovuşturma yapılan Devlet memurları da 138 inci maddedeki yetkililer tarafından görevden uzaklaştırılabilirler.*" hükmü,

"Görevden uzaklaştırılan veya görevinden uzak kalan memurların hak ve yükümlülüğü" başlıklı 141 inci maddesinde, "*Görevden uzaklaştırılan ve görevi ile ilgili olsun veya olmasın herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınan memurlara bu süre içinde aylıklarının üçte ikisi ödenir. Bu gibiler bu Kanunun öngördüğü sosyal hak ve yardımlardan faydalanmaya devam ederler.*

143 üncü maddede sayılan durumların gerçekleşmesi halinde, bunların aylıklarının kesilmiş olan üçte biri kendilerine ödenir ve görevden uzakta geçirdikleri süre, derecelerindeki kademe ilerlemesinde ve bu sürenin derece yükselmesi için gerekli en az bekleme süresini aşan kısmı, üst dereceye yükselmeleri halinde, bu derecede kademe ilerlemesi yapılmak suretiyle değerlendirilir." hükmü,

"Tedbirin kaldırılması" başlıklı 142 nci maddesinde, "*Soruşturma sonunda disiplin yüzünden memurluktan çıkarma veya cezai bir işlem uygulanmasına lüzum kalmıyan Devlet memurları için alınmış olan görevden uzaklaştırma tedbiri, 138 inci maddedeki yetkililerce (Müfettişler tarafından görevden uzaklaştırılanlar hakkında atamaya yetkili amirlerce) derhal kaldırılır.*

Görevden uzaklaştırma tedbirini kaldırmıyan görevli hakkında 139 uncu madde hükmü uygulanır." hükmü,

"Memurun göreve tekrar başlatılması zorunlu olan haller" başlıklı 143 üncü maddesinde, "*Soruşturma veya yargılama sonunda yetkili mercilerce:*

a) *Haklarında memurluktan çıkarmadan başka bir disiplin cezası verilenler;*

b) *Yargılamanın men'ine veya beraatine karar verilenler;*

c) *Hükümden evvel haklarındaki kovuşturma genel af ile kaldırılanlar;*

ç) *Görevlerine ve memurluklarına ilişkin olsun veya olmasın memurluğa engel olmayacak bir ceza ile hükümlü olup cezası ertelenenler;*

Bu kararların kesinleşmesi üzerine haklarındaki görevden uzaklaştırma tedbiri kaldırılır." hükmü yer almaktadır.

Mezkûr Kanun ile devlet memurluğu görevini yürüten personelin geçici bir tedbir olarak görevlerinden uzaklaştırılabileceği, söz konusu uzaklaştırmanın ihtiyati bir tedbir olduğu, esasında memurun görevi ile ilgili olarak fiili bağlantısının kesildiği ve memurluk statüsünün hukuken devam ettiği, her ay peşin olarak ödenen aylıklarının 2/3 oranında ödenmeye devam olunacağı, sosyal hak ve yardımlardan aynı şekilde herhangi bir kesinti olmadan ödeneceği vurgulanmış, söz konusu sosyal hak ve yardımların mezkûr Kanunun ilgili maddelerinde aile yardımı ödeneği, ölüm yardımı ödeneği, cenaze giderleri, giyecek yardımı, yiyecek yardımı gibi unsurlardan oluşmakta olup sosyal hak ve yardımlardan memurun aylığında yer alan unsurlar olarak ise her ay maaş ödemelerinde yer alan aile ödeneği olup diğer sosyal hak ve yardımlar kapsamında memurlara ödenen unsurlar ise ilgili durumun gerçekleşmesi halinde ödenebilecek unsurlardır.

Öte yandan, mezkûr Kanunun "Aile yardımı ödeneği" başlıklı 202 nci maddesinde ise, *"Evli bulunan Devlet memurlarına aile yardımı ödeneği verilir.*

Bu yardım, memurun her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmayan veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almayan eşi için 1500, çocuklarından herbiri için de 250 gösterge rakamının (72 nci ay dahil olmak üzere 0-6 yaş grubunda yer alan çocuklar için bir kat artırılmış) aylık katsayısı ile çarpılması sonucu elde edilecek miktar üzerinden ödenir..." hükmü ile "Aile yardımı ödeneğinin ödeme usulü" başlıklı 203 üncü maddesinde, *"Aile yardımı ödeneği Devlet memurlarına her ay aylıklarıyla birlikte ödenir.*

Karı ve kocanın her ikisi de memur iseler bu ödenek yalnız kocaya verilir.

Aile yardımı ödenekleri hiç bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ödenir ve borç için haczedilemez." hükmü yer almaktadır.

İlgili Kanunun sosyal hak ve yardımlar kapsamında ödenen unsurlardan sadece aile yardımı ödeneği başlığı altında ödenen eş yardımı ve çocuk yardımının hiçbir vergi ve kesintiye tabi olamayacağı açık bir şekilde yer almaktadır.

Diğer taraftan, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15 inci maddesinde, *"Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebilir. Sosyal denge tazminatının ödenebilecek aylık tutarı, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununa göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçmemek üzere ilgili belediye ve il özel idaresi ile ilgili belediye ve il özel idaresinde en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında anılan Kanunda öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirlenir."* hükmü bulunmaktadır.

Ayrıca, Sayıştay 1. Dairesinin 18/12/2018 tarihli ve K.10730 nolu Kararında, *"657 sayılı Devlet Memurları Kanununun "Görevden uzaklaştırılan veya görevinden uzak kalan memurların hak ve yükümlülüğü" başlıklı 141 inci maddesindeki; "Görevden uzaklaştırılan ve görevi ile ilgili olsun veya olmasın herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınan memurlara bu süre içinde aylıklarının üçte ikisi ödenir. ..." hükmü esas alınarak söz konusu tazminatın ödenmesi mümkün değildir. Çünkü sosyal denge tazminatının dayanağı 657 sayılı Kanun değil; 375 sayılı KHK ve 4688 sayılı Kanun ile bu KHK ve Kanuna istinaden düzenlenen "Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesi"dir."* denilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri incelendiğinde ilgili personelin;

-Görevi ile ilgili olsun veya olmasın herhangi bir suçtan tutuklanan, gözaltına alınan veya açığa alınan memurlara bu süre içinde aylıklarının üçte ikisinin ödeneceği, göreve tekrar başlatılmaları halinde aylıklarının kesilmiş olan üçte birinin kendisine ödeneceği,

-Görevinden uzakta geçirdiği sürenin göreve dönüş sonrası kademe ilerlemesinde veya derece yükselmesinde değerlendirileceği,

-Emeklilik şartlarını sağlaması durumunda Devlet memurlarına tanınan bir hak olarak emeklilik talebinde bulunabileceği,

-Yıllık iznin memura tanınan bir hak olduğu ve bu haktan yararlanabileceği,

-Sosyal denge tazminatının sosyal denge sözleşmesi ile belirlendiği, kapsama dahil personele her ay aylıkları ile birlikte ödendiği, Başkanlığınız ile ilgili sendika arasında yapılan sosyal denge sözleşmesinde görevden uzaklaştırılan personele sosyal denge tazminatının ödenip ödenmeyeceği konusunda hüküm olması halinde bu hükmün uygulanması gerektiği,

Deđerlendirilmektedir.

Bilgilerini ve geređini rica ederim.

.....

Bakan a.

Yerel Yönetimler Genel Müdürü